

Secretariaat St. Roechama - Claes de Jongestraat 31 - 2957AD Nieuw-Lekkerland
roechama@filtnet.nl - www.roechama.nl
Rabobank (Gouda) : 36.24.39.486 - K.v.K.nr.:24358678

Reisverslag Loofhuttenreis oktober 2008

“Ze prijzen God, omdat u er blijk van geeft gehoorzaam te zijn aan het Evangelie van Christus, wat u bewijst door de ruimhartigheid waarmee u met hen en alle anderen wilt delen.” (2 Korinthe 9: 13)

Loofhuttenreis

Nog nooit eerder gingen we naar Oekraïne in de tijd van een bijbels feest. Deze keer kwam het zo uit dat we op reis gingen vlak voor het Loofhuttenfeest.

We zouden dit feest dit jaar dus in Oekraïne vieren samen met Stichting Zhyttya en de Joodse mensen, die door Rita en haar team worden geholpen. Met 3 busjes volgeladen gingen we zondagmorgen 12 oktober op weg. Anton en Elly Lagendijk, Hans en Paula Breeman en Wim en Ria Verwoerd. Met bijna volle maan, wat het reizen in het donker makkelijker maakte. We overnachtten in hetzelfde pension waar we deze zomer ook met de zomerkampgroep en de weeskinderen overnachtten.

Charles en Agnes

De eerste bestemming, zigeuners in Hongarije, was nieuw voor Stichting Roechama, maar Anton en Elly waren daar al vele malen geweest. We kwamen maandagmorgen om 10 uur aan bij het distributiecentrum in Orgovany, twee uur ten zuiden van Boedapest, beheerd door het echtpaar Charles en Agnes. Charles werd jaren geleden door God geroepen zijn zaak in Boedapest op te geven en zich toe te wijden, samen met zijn vrouw, aan de zigeuners. Zij geven materiele zowel als geestelijke hulp, Charles aan de volwassenen en Agnes aan de kinderen.

Er is zelfs een gemeente ontstaan, die door Charles wordt onderwezen. Er zijn diensten en bijbelstudies, die bezocht worden door meer dan 40 zigeuners. Met geld uit Zwitserland en Schotland is er een mooi en praktisch gebouw neergezet, waar op de begane grond samenkomsten worden gehouden en op de eerste verdieping verschillende kamers zijn voor gasten. Het echtpaar doet prachtig werk en wij waren blij dat we de inhoud van twee busjes konden achterlaten: heel veel kleding, dekens en speelgoed, twee computers, vier rollaters en vele andere dingen. Ook met een doos vol bijbels, kinderbijbels en Johannes-evangelien in het Hongaars waren ze heel blij.

Het eerste doel van deze 'loofhuttenreis' was bereikt, Charles en Agnes ondersteunen met hulpgoederen, bijbels en gebed.

De inhoud van het derde busje, bestemd voor het weeshuis en arme Joodse mensen in Oekraïne verdeelden we over de drie busjes. Zonder problemen kwamen we in 45 minuten de grens met Oekraïne over. Ze accepteerden het dat we kadootjes en speelgoed voor de weeskinderen bij ons hadden en dekens en andere kleding voor oude mensen. De drugshond besnuffelde de hele bagage, maar vond niets verdachts.

We kwamen maandagavond vlak voor het loofhuttenfeest in Uzgorod aan, dankbaar en gelukkig. We aten in een pizzeria, Ria kon nog verschillende telefoontjes plegen om afspraken te maken en daarna genoten we van een goede nachtrust.

Slavik

Dinsdag was een zonnige dag, met temperaturen rond de 20 graden, zodat we buiten het loofhuttenfeest konden vieren in een denkbeeldige Soeka (hut). We lazen de Schriftgedeelten over het feest en bespraken de verschillende betekenissen die het feest voor ons heeft, het vreemdelingschap, Gods zorg tijdens 'de woestijnreis van het leven' en een heerlijke toekomst in het vooruitzicht.

's Middags reisden we in noordelijke richting naar de Karpaten. Als eerste zouden we Slavik gaan bezoeken, de weesjongen die bij Anton en Elly in huis was geweest deze zomer. Hij was verhuisd van Vinogradova naar Perezin, waar een internaat is voor oudere kinderen. We verrasten hem volkomen, hij was er een poosje verlegen van. Vol trots liet hij in zijn klaslokaal de open kast zien waarin een foto met 'papa' Anton en 'mama' Elly stond en ook het vakantieboek dat hij van hen meegekregen had. Hij kreeg nieuwe kleren, waar hij erg blij mee was. Voor Slavik en zijn vrienden hadden we nog mooi speelgoed, prachtige trucks en tractoren met landbouwmachines. Wat waren ze daar gelukkig mee.

Tenslotte gaven we hen 'een brief voor jou' in het Russisch en namen afscheid. Slavik vroeg of hij in de vakantie samen met zijn vriendje een maand bij Anton en Elly zou mogen logeren.

Bruiloft

We vervolgden onze weg door de Karpaten, op weg naar Toeria Bistre. Een klein dorpje in de bergen. Daar woont de familie Revta. (In werkelijkheid heten ze Rotman, maar uit vrees voor de Duitsers veranderde de overleden Joodse vader de naam van de familie in Revta)

Het is altijd een geweldig weerzien bij deze familie, die we zo hartelijk lief hebben gekregen. Wij (en zij) hadden gehoopt de bruiloft van de oudste dochter Jana mee te kunnen maken. De eerste planning was de 19de, maar de schoonfamilie had op deze dag al een bruiloft, dus werd het de 26ste. Voor dit feest was één van de twee koeien die de familie heeft al geslacht, om de gasten te kunnen voorzien van heerlijk vlees.

Zolang zouden wij niet kunnen blijven. Hoe jammer wij en zij het ook vonden.

Jana wilde voor ons alvast haar bruidsjaпон aantrekken. Ze zag er prachtig uit. We wandelden, gingen naar een

vakantiepark hoog in de Karpaten, waar vader Ivan tegenwoordig werk heeft, reden daar paard en kregen een rondleiding vanuit een houten koets, getrokken door twee paarden. We kregen daarna thuis rijkelijk te eten en pakten daarna spullen uit die voor hen hadden meegenomen. Jana kreeg alvast een paar kado's voor haar bruiloft. De familie Revta kreeg als eerste een fruitbak met daarin als felicitatie een mooi schilderijtje, met een foto uit Israël en een tekst met uit psalm 27:5: ***“Want Hij verbergt mij in Zijn hut (Soeka) ten dag van het kwaad. Hij verbergt mij in het verborgene van Zijn tent. Hij verhoogt mij op een rotststeen.”***

We hadden voor allemaal wel een passend paar schoenen. Ook kleding, dekens en andere spullen lieten we bij hen achter. De door de 93-jarige mevr. Zijdermans meegegeven spullen, o.a. zelfgebreide truien en serviesgoed, kwamen in dit gezin goed van pas.

Elly bood aan de haren te knippen. Daar maakten ze allemaal graag gebruik van i.v.m. de aanstaande bruiloft. Ondertussen gingen wij naar de kamer van opa. Hij had al zo naar ons uitgezien. We hoorden zijn getuigenis, hoe God hem 16 jaar geleden bekeerd had. En dat nu al zijn zes kinderen gelovig zijn en dat zijn vier zonen zelfs voorgangers zijn. Ondanks de moeilijkheden in het leven voelde deze man zich zo rijk gezegend en bad hij ons ook vele zegeningen toe. Hartverwarmend allemaal.

We sloten ons bezoek af met het zingen bij de piano van o.a. Hoe groot zijt Gij. en we baden voor elkaar. Het afscheid nemen viel zoals altijd zwaar. We voelen ons er zo thuis.

Johan probleem

's Avonds laat, op de terugweg naar ons hotel werd het nog even spannend. We reden voorzichtig, goed oplettend op onverlichte voetgangers en fietsers. Zodoende zag Hans het omhooggeheven stokje van de KA'I (politie) aan de andere kant van de weg niet. We hoorden opeens luide sirenes en zagen allerlei kleuren zwaailichten. De politieauto dwong Hans te stoppen. Hij moest zijn paspoort afgeven: *“Johan probleem”* zeiden ze, en de twee agenten reden hem voor naar een plaats die wat beter verlicht was. Wij voegden ons bij hen. Wat hij gedaan had was wel zo erg in hun ogen. Ze dreigden met de rechtbank. *“Ga maar naar het hotel en morgen is er een rechtzitting.”* Het was allemaal 'vooropgezet'. Ze wilden onderhandelen over de hoogte van de boete. Wim werd apart genomen. Er moest onderhandeld worden. Wim legde uit met welk doel we in Oekraïne waren en bood z'n excuses aan voor het negeren van het stopteken. God zij dank, zonder betaling kregen we het paspoort opeens terug en konden we doorrijden naar het hotel.

Fruitbakken

Woensdagmorgen kochten we in een supermarkt alle vruchten, die we nodig hadden voor de 25 fruitbakken,

die we meegekregen hadden van de plaatselijke Plusmarkt van de Wal. We vulden de bakken met de meegenomen kaas, smeerkaas, olijfpotjes, handdoek, noten, sap enz. en het verse fruit, waaronder een citroen als verwijzing naar de etrog. Bovenop legden we eerder al genoemde schilderrijtje.

We hadden met Rita van de Messiaanse Stichting Zhyttya een afspraak. Om alle problemen en plannen met elkaar door te nemen. Voor Rita en haar zus Nadya met haar dochter, ook Nadya, was het een zegen dat wij kwamen, omdat ze eigenlijk financieel niet in staat waren geweest het Loofhuttenfeest samen met de Joodse mensen te vieren. Ze konden de huur van hun kantoor niet meer betalen en hadden zelfs schulden moeten maken. De huur van het gebouw is namelijk opgelopen van 70 dollar naar 500 dollar per maand in 8 jaar tijd. Wij hadden aangeboden in ieder geval een maand te willen betalen, zodat het Loofhuttenfeest met de 'huusgemeente' toch gevierd kon worden. Ook boden we aan de zaalhuur te betalen van de conferentiezaal in Nehemia voor de speciale feestavond op sjabbatavond, waarbij nog veel meer Joodse mensen waren uitgenodigd om het Loofhuttenfeest te vieren. Rita had daarvoor ook twee christelijke dansgroepen uitgenodigd. We zouden 's avonds terugkomen om met de 'huusgemeente' het feest te vieren én de fruitbakken uit te delen. We zouden ook de inkopen doen voor het feest.

Michael en Ina

's Middags bezochten we de directeur van Chesed, Michael en zijn vrouw Ina in hun huis. God zij dank gaat het met zijn gezondheid nu beter. We genoten van een heerlijke maaltijd.

Michael bezoekt tegenwoordig ook de synagoge. Hij vertelde dat hij met Jom Kipoer ook met de kip gezwaaid had en dat zijn zonden overgegaan waren op de Kip. Wim vroeg: *“Staat dat ook in de Tenach?”* Michael dacht van wel. *“Nee,”* zei Wim, *“dat staat er niet in!”* *“Het zal wel traditie zijn,”* zo concludeerde hij.

Een paar dagen later gaven we hem bij het afscheid als geschenk een Tenach en Nieuw Testament, Russisch-Hebreeuws. Hij zei geïnteresseerd te zijn en het te gaan lezen.

Om vier uur gingen we met de Mercedes nog even naar een 'garage'. Binnen tien minuten werd het lek tussen de moter en de uitlaat dichtgelast. We reden terug naar ons hotel, kleedden ons haastig om en sloten aan bij de 'huusgemeente' bij Stichting Zhyttya om het Loofhuttenfeest mee te vieren.

Jesaja 58

Er werd gelezen uit Leviticus 23, de instelling van het feest en ook de lofpsalmen 114, 115 en 116 werden in zijn geheel gelezen.

Daarna mochten wij ons voorstellen en Wim legde uit hoe Soekot ook het feest van de hoop is, dat de Messias zal terugkeren en regeren zal over heel de aarde. En dat dan alle volken op zullen trekken naar Jeruzalem om het Loofhuttenfeest te vieren. We boden de fruitbakken aan

en wezen op de tekst dat de Heere hun Soeka, hun hut, is in alle moeilijkheden. Wat waren ze allemaal blij de rijk gevulde fruitbak in ontvangst te mogen nemen. We aten nog met elkaar van de door hen zelf meegebrachte vruchten, maakten nader kennis en gingen met elkaar op de foto. God zij dank voor deze heerlijke avond. Thuisgekomen lezen we Jesaja 58. Hoe duidelijk staat het daar wat onze opdracht is: **“Wanneer je de hongerige schenkt wat je zelf nodig hebt en de verdrukte gul onthaalt, dan zal je licht in het donker schijnen...De Heer zal je voortdurend leiden, Hij zal je verkwikken in dorre streken, Hij maakt je botten sterk en krachtig...”**(Jesaja 58:10 en 11)

Vergeving

Woensdagmorgen bezochten we nog een paar Joodse mensen. Als eerste Svetlana Golender. Ze is nu weduwe. Iets meer dan een jaar geleden bezochten we haar toen haar man nog leefde. Deze voormalig Rabbijn overleed in november 2007. Hij bezocht ook de samenkomsten van de huisgemeente. Svetlana vertelde over haar man, zijn kinderen en kleinkinderen. We hadden ook een goed gesprek over genezing en vergeving. Svetlana vroeg zich af of alle zonden van haar wel vergeven zijn. We lezen met haar psalm 103. Zij kwam daarna direct met een inlegvel om in de bijbel te leggen, zodat zij deze plaats, waar staat dat God onze overtredingen zover weg doet als het oosten verwijderd is van het westen, nogeens te kunnen lezen. We kwamen tot de conclusie dat nog veel onderwijs nodig is. Tot onze verrassing vertelde Rita ons dat zij hoopt te gaan trouwen op 27 december met Genna, een Joodse weduwnaar, wonend in Israel maar van oorsprong Oekraïner. Gena is lid van de Messiaanse gemeente o.l.v. David Loden. Of er ook een bruiloft komt is maar zeer de vraag. Er is geen geld voor, maar God kan dat nog veranderen. Rita zei, als er een bruiloft komt, wat Gena graag wil, dan moeten we alle Joodse mensen uitnodigen die wij kennen en dan wordt het gelijk een grote bruiloft en dat is duur.

Nog twee bezoeken

We bezochten ook nog twee nieuwe adoptie personen. Als eerste Alla Swarts, een vrouw die door haar man verlaten is. Ze heeft een zoon in Israel, die is orthodox, maar als hij bij zijn moeder op bezoek is, komt hij mee naar de samenkomst bij Zhyttya. Hij is zo blij voor zijn moeder dat zij een gemeente heeft, waar ze steun ontvangt.

Ook de 89-jarige Ringel bezochten we thuis. We kennen hem al een aantal jaren van Chesed, waar zijn zoon Misha chauffeur is, en van de samenkomsten, waar hij altijd aanwezig is. Ringel kent een woordje Duits, omdat hij in

de kampen heeft gezeten en daar na de bevrijding, naar eigen zeggen, voor een paar maanden vertaler is geweest voor de Amerikanen. Deze Joodse man heeft een sterke vriendschapsband met Rita en hij gelooft in Jesjoea. In zijn huis wees hij ons op een kunstwerkje dat hij zelf maakte: *“Kijk dat is Christus op het kruis.”*

Het weeshuis

We moesten ons haasten om nog een beetje op tijd in het weeshuis te zijn. Eerst reden we nog 1 ½ uur door de Unterkarpaten voordat we in Vinogradova aankwamen. De ontvangst door Hanna was allerhartelijkst. We werden gauw naar de sportzaal gebracht, waar de kinderen al een uur op ons wachtten. Wat zij ons daar lieten zien en horen was zo prachtig, in

schitterende Karpatische klederdracht voerden ze allerlei volksdansen uit. We hoorden ook een gebed voor Oekraïne; *“Zegen Oekraïne o God”*, en andere mooie liederen. Ze deden het zo met overgave en toen ze met elkaar *‘Dit is de dag, die de Heer ons geeft’* in het Nederlands zongen, waren we echt ontroerd. Pauline en

Snezjana, de twee meisjes die bij Arie en Ruth op vakantie zijn geweest, hadden het hen aangeleerd.

We hadden voor alle kinderen iets lekkers en een leuk kadootje: een doosje ministeck, knutselfiguurtjes, tekensjabloompjes of een terreinautootje. En we hadden voor allemaal een boekje; *“Een brief voor jou”*, *“Het gouden boekje”* of een christelijk kinderkrantje. Allemaal in het Russisch en Oekraïens.

Toen we na het eten de verschillende zalen bezochten, zagen we dat de kinderen allemaal druk waren met hun nieuwe speelgoed. Vooral het ministeck bleek een gewild speelgoed. Hanna vertelde drie dagen later dat ze nog elk vrij moment met het meegebrachte speelgoed spelen.

We laadden onze spullen uit: de 10-tallen flessen shampoo, de strijkijzers, kleding, speelgoed w.o. een voetbalspel, droogkappen en 130 stukken zeep. Allemaal gekregen om te door te geven.

Wat zijn het allemaal schatjes. Je zou ze zo wel mee willen nemen allemaal. Gelukkig zijn ze onder Hanna's hoede in veilige handen.

Andre

We eindigden ons bezoek bij Hanna thuis, daar kreeg Hanna nog nieuwe kleding aangeboden van een zuster uit de gemeente en andere kado's.

Ondertussen spraken we over haar 27-jarige kleinzoon Andre. Hij heeft een heel moeilijk leven achter de rug van afwijzing en verdriet. Hij heeft nu een visum voor 90 dagen en zal met ons mee reizen naar Nederland. Hij zal verblijven bij Anton en Elly van Stichting de Arend en de weekenden bij Wim en Ria en met ons als gemeente optrekken. We ontlasten op deze manier Hanna en hopen en bidden dat we Andre de 'nooit afwijzende liefde' van Jezus mogen voorleven. Dat hij deze liefde ook zal kunnen toelaten in zijn leven.

We gingen door het nachtelijke duister, (de volle maan ging schuil achter regenwolken) voldaan op weg naar huis. Er zijn 'banden' door God gelegd en opdrachten van Hem uitgevoerd. Aan Hem alle dank.

Grote maten kleding

Vrijdagmorgen bleven Anton en Elly in het appartement. Voor Elly was het onregelmatige eten en leven even te veel. Ze hoopte wat bij te slapen om 's avonds het feest wel mee te kunnen maken.

Wij gingen bij Chesed langs, bespraken wat dingen met de directeur Michael. Hij zou graag contact willen met de Nederlandse organisatie 'Boete en Verzoening' om in samenwerking met hen iets te doen aan de desolate toestand van de 200 Joodse begraafplaatsen in West-Oekraïne.

We konden onze Joodse vrienden verblijden met heel veel nieuwe kleding in GROTE MATEN. Via Hans hadden we die gekregen van Grandiva Modestudio in Zwijndrecht. Chesed had hierom gevraagd voor Nina en

andere vrouwen in Uzgorod, Vinogradova, Beregova en Moekatsjevo. Voor elk van hen zit er genoeg kleding bij. Daarna bezochten we Viktor en Katerina Zochar, die we ook erg verblijden met een pakketje meegegeven door hun sponsors en een feestpakket met tekstkaartje. Hoewel Katherine dementerend is, herkende ze ons en was ze ook blij met ons bezoek.

Gekregen om te delen

Daarna gingen we naar Maria Mirloez. Haar zoon was niet thuis, hij studeert tegenwoordig aan de universiteit. Voor Maria is het leven erg zwaar vertelde ze. Maria was al jong weduwe. Haar man stierf aan de gevolgen van de Ternobilramp. Hij werd zonder beschermende kleding als brandweerman op de ontplofte kernreactor afgestuurd om te blussen. Enkele maanden later werd hij ziek en overleed hij. Maria heeft zelf als gevolg van een infarct in het rechterdeel van haar lichaam weinig kracht. Ze vertelde dat de prijzen zo omhoog zijn gegaan. Wij hadden dat zelf ook al gezien. 1 liter zonnebloemolie kost nu 12 Grivna (€ 1.60), een kilo rijst 10 Gr. Enz. Haar hele (invalide)pensioen bedraagt 540 Grivna per maand, dat is nog geen € 80,-. Voor Arthur zijn studie moet elke maand al 550 Grivna betaald worden. Het licht kost 128 Grivna per maand (gas is er niet, daarom gaat alles op electriciteit)

Maria kan van het sponsorgeld van €25,- per maand niet rondkomen. We besloten voor Arthurs studie te betalen en hopen hiervoor een sponsor te kunnen vinden, die elke maand €90,- wil sponsoren. We vroegen hoeveel schuld Maria al had moeten maken. *“Dat durf ik niet te zeggen.”* zei ze huilend. *“Maar,”* zeiden wij, *“wij willen helpen.”* Toen zei ze het: *“5000 Grivna, bedraagt de schuld.”* (Dat is €700).

We kregen het op ons hart om deze schuld direct te betalen, in het geloof dat dat geld bij de

Stichting zal binnenkomen. We hebben immers gekregen om te delen. Zodat niemand tekort komt.

Wat was Maria blij, ze vertelde, dat ze gisteren naar God geroepen had om hulp in haar nood, en nu had God geantwoord. Prijs de Heer. Ze zou als we wegwaren direct naar de universiteit gaan om het studiegeld te betalen en de schuld af lossen. We baden met en voor haar en dat ontroerde haar heel erg. We vroegen of ze in de bijbel leest. *“Ja, elke dag, maar het is zo moeilijk, al die namen.”* Ze was vooraan in de bijbel begonnen. We raadden haar aan eerst het Johannes Evangelie te lezen en de psalmen. *“Ja,”* zei ze, *“dat doe ik al. Elke keer als ik een psalm lees, is het net of het over mij gaat en moet ik huilen.”*

We konden Maria nog kleding laten kiezen voor haar zelf en Arthur uit de spullen die we meegebracht hadden. Er was voldoende voor beide bij. Natuurlijk kreeg ook zij het pakketje met de tekst. We voelden ons rijk gezegend dat we Maria en Arthur zo konden helpen. God zorgt als een liefhebbende Vader! Daarom moesten we ook naar Oekraïne juist in deze tijd.

Feestavond

Daarna hadden we niet veel tijd over om ons klaar te maken voor het feest in de conferentiezaal van ons hotel.

Rita had ons gevraagd of we wilden taxiën tussen haar kantoor en het hotel. We reden met drie busjes een paar keer heen en weer totdat alle mensen waren overgebracht. Toen begon het feest. Er waren zo'n 70 mensen bijeen. Rita leidde de avond in met de woorden: *“Vandaag is het dubbel feest; het wordt spoedig sjabbat en het is Soekot; Juist op dit feest moeten we gasten uitnodigen. Welkom aan de mensen uit Amerika (een*

paar bijbelschoolleiders waren aanwezig) uit Zwitserland (een dochter en kleindochter van een Joodse vrouw) en uit Holland. God heeft een bijzondere tijd van vrolijkheid gegeven. We moeten ons verblijden.” Daarna traden er

om de beurt steeds dansgroepen op, die dansten op christelijke en Hebreeuwse muziek tot eer van God en tot vrolijkheid van de aanwezigen. De sjabbat werd begonnen met de berachots (zegeningen) en het aansteken van de kaarsen. Brood en wijn werd gedeeld. Ps 118 werd tussendoor nog gelezen en Elly werd gevraagd haar getuigenis te geven hoe God haar van stap tot stap genezen had in de naam van Jesjoea. Ria vertaalde. De mensen luisterden ademloos. Het was voor hen in hun moeilijke omstandigheden een aansporing om op God te vertrouwen ook in hun zwakheden en ziekte. Na een korte pauze werd er nog gezamenlijk gedanst samen met de dansgroepen. Het was een geweldige ervaring zo het Loofhutenfeest te kunnen vieren. Na afloop brachten we met onze busjes de mensen door heel de stad naar huis. Voldaan kwamen we om 9 uur terug in ons hotel en openden met ons zessen de sjabbat.

Roechama

Zaterdagmorgen sliepen we wat langer. Na het ontbijt hadden we een heerlijk samenzijn met z'n zessen. We deden bijbelstudie aan de hand van het boekje; *“De genezende kracht in de wortels van het geloof,”* over Gods ontferming (Roechama) over ons met de bedoeling dat wij ontferming zouden betonen; in de eerste plaats aan het Joodse volk. Het gaf stof tot een diep gesprek, waarbij we werden aangeraakt door Gods liefde.

Bezoeken

Bemoedigd en uitgerust deden we daarna nog een paar bezoeken samen met Rita bij Joodse mensen thuis. De fruitbak 'van liefde' die wij brachten, opende weer deuren, zo bleek later. We gingen bijvoorbeeld bij Svetlana Jacoblevna op bezoek. Een vrouw die al 1 ½ jaar de samenkomsten bezoekt, maar waar Rita nog nooit thuis had kunnen komen. Svetlana 'geneerde' zich voor haar armoede. Nu mochten we komen en zagen de armoede; er was geen gas en water in de flat. Svetlana begon: *“Ik ben Joods, maar wist niets, Rita kwam in mijn leven en van haar heb ik alles geleerd. Nu hangt 'het onze Vader' daar aan de muur en ik werk niet meer op sjabbat. God heeft me geleerd om barmhartigheid*

(Roechama) toe te laten. Velen hebben geprobeerd om de Joden bij elkaar te brengen, maar het is hen niet gelukt en nu met Rita wel enz.” We baden met haar in de naam van Jesjoea ook voor haar financiën. Het weinig

dat Svetlana gespaard had, was nu bevroren, door de Oekraïense overheid. Daar kan ze nu niet aankomen. We brachten nog bij vier Joodse mensen een bezoek. Bij allemaal werden we getroffen door de hartelijkheid en dankbaarheid. Bij Tsilia Rozenbloem baden we nog speciaal voor vrijheid. We hadden van Rita gehoord dat ze bang is voor de mensen, omdat de Rabbijn haar verboden heeft om met Rita om te gaan en het toch blijft doen. Nu is ze bang dat mensen haar zullen zien bij Rita en komt ze niet naar de samenkomsten. Het was voor haar ook goed dat Anton op zijn camera beelden kon laten zien van de feestavond. Daar zag ze ook mensen zitten die ook naar de synagoge gaan. Geve God haar bevrijding van mensenvrees.

Polina

Polina Abramovits was heel blij met ons bezoek. Toen Paula zich voorstelde, vond ze dat zo leuk dat ze haar steevast Polina noemde. Deze vrouw van 90 jaar vertelde een

verhaal over een jongen van ongeveer 12 jaar die haar huis binnensloep en haar geld uit haar portemonnee haalde. Later probeerden andere jochies het ook. Nu heeft ze een slot met een alarm op de deur. Polina vertelde ook haar levensverhaal. Hoe haar man in de oorlog in een tank levend verbrandde. Dat ze daarom haar dochter alleen heeft moeten opvoeden. *"Mijn dochter is goed voor mij, maar woont helemaal in Moskou, ik heb verder alleen Chesed als familie en Rita, die helpt mij heel erg."* Ze weet van Anne Frank, heeft het achterhuis zelfs ook gelezen. *"Waarom houden mensen niet van Joden?"*, vraagt ze. We vertellen van Gods plan en ook dat God ons liefde in het hart heeft gelegd voor het Joodse volk. Rita zegt: *"Je hebt nu vrienden, daar moet je maar aan denken."* Ze is nog zo bij de hand. We kregen allemaal thee van haar en ze had alles in de gaten. Op de felicitatie moesten we allemaal onze naam schrijven en ze kon nog lezen zonder bril.

We baden met haar en zegden haar. Wat een vreugde om vreugde te mogen geven en mensen te laten voelen hoe God om hen geeft.

Laatste bezoeken

Ook Elvira Vagan en Ignat Neubauer bezochten we. De laatste woont vanwege een verbouwing van zijn flat al twee jaar bij zijn dochter in. Hij heeft het daar heel goed. Neubauer heeft veel meegemaakt in de oorlog. Zijn eerste kamp was Auschwitz, maar daarna heeft hij in nog zes andere kampen gezeten, steeds opgejaagd vanwege het naderende front. God heeft hem een paar keer heel wonderlijk bewaard. Eén keer werd hij met 1200 anderen geëxecuteerd in een massagraf. Alleen hij en één andere overleefde deze executie. Heel gedetailleerd vertelde hij over wat hem vooral in de laatste weken overkomen was. Onbegrijpelijk dat iemand zulke gruwelijke omstandigheden van kou, ellende, honger enz. heeft kunnen overleven. Onbegrijpelijk ook hoe iemand zonder wrok met steeds een vriendelijk gezicht dit allemaal kan vertellen.

We zijn dankbaar hem te kunnen helpen via Stichting Zhyttya.

Doelen bereikt

We namen afscheid ook van Rita, want onze missie zat erop. We hadden de doelen bereikt:

- twee busje met goederen en een tas bijbels bij de zigeuners gebracht
- de familie Revta bezocht en bemoedigd met woord en daad en kado's gegeven voor Janna, de a.s. bruid
- de weeskinderen en Hanna bezocht, speelgoed en spullen en lektuur gegeven
- Loofhuttenfeest gevierd samen met Joodse mensen, en alle hulp die we daarbij konden geven
- de fruitbakken uitgedeeld met een bemoedigende tekst
- Joodse mensen bezocht, hen bemoedigd, het Woord gelezen en met hen gebeden
- financiële en materiële hulp geboden waar nodig
- onderling een sterke band door de liefde en de gemeenschappelijk belevenissen opgebouwd

Thuisreis

We vertrokken zondagmorgen terug naar huis. We kozen voor de grensovergang bij Beregova, omdat dat een kleine overgang is zonder wachttijden én omdat we Andrei de kleinzoon van Hanna daar makkelijker konden oppikken.

We waren in ongeveer drie kwartier de grens over. We reden door tot net over de Oostenrijk/Duitse grens om daar in een pension te overnachten.

De volgende dag reden we nog 10 uur om uiteindelijk om zes uur 's avonds thuis aan te komen. Nog net op tijd zodat een paar van ons de laatste dag van het Loofhuttenfeest nog mee konden vieren. We voelden ons, zoals iemand uitdrukte "op de top van de Himalaya".

Aan God alle dank en eer en aan jullie alle dank voor jullie gebeden, jullie spullen en financiële steun. We hopen nog lang samen met jullie dit prachtige werk in Gods wijngaard te kunnen doen.

Anton en Elly
Hans en Paula
Wim en Ria

